

UMETNIKI SEZONE 2011/12

ANČKA GOŠNIK GODEC – 85-LETNICA ROJSTVA
BOŽO KOS – 80-LETNICA ROJSTVA

ANTON INGOLIČ – 20. OBLETNICA SMRTI
DR. KRISTINA BRENKOVA – STOLETNICA ROJSTVA
MIRA MIHELIČ – STOLETNICA ROJSTVA
JOŽE ŠMIT – 90-LETNICA ROJSTVA
ELA PEROCI – 90-LETNICA ROJSTVA
PAVLE ZIDAR – 80-LETNICA ROJSTVA
MIHA MATE – 70-LETNICA ROJSTVA

KAJETAN KOVIČ – 80-LETNICA ROJSTVA
BERTA GOLOB – 80-LETNICA ROJSTVA
BINA ŠTAMPE ŽMAVC – 60-LETNICA ROJSTVA

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS že dolga leta skuša z literarnim koledarjem izpostaviti pomembne obletnice umetnikov, ki so s svojim delom zaznamovali življenja mladih.

Začnimo z ilustratorjema, saj je njuno delo zelo povezano s knjigami za najmlajše.

Lahko bi rekli, da akademska slikarka **ANČKA GOŠNIK GODEC** (5. junija 1927) sodi med klasike slovenske ilustracije. S svojim znanjem in sposobnostjo je oblikovala številne slikanice – eno lepšo od druge (*Muca Copatarica, Zlata ptica, Babica pripoveduje, Osmo dežela, Janček Ježek, Radobesednice, Zelišča male čarovnice* ...).

Za svoje delo je prejela nagrado Hinka Smrekarja za življenjsko delo, častno listino IBBY in Levstikovo nagrado za življenjsko delo.

Založba Mladinska knjiga pripravlja razkošno izdajo z njenimi najlepšimi ilustriranimi slikanicami.

Prav je, da obudimo spomin na legendarnega karikaturista in urednika Cicibana **BOŽA KOSA** (3. novembra 1931–24. aprila 2009), Levstikovega nagrajenca in zvestega sodelavca *bralne značke*. Številne generacije mladih so živele z ilustracijami Boža Kosa, ki je diplomiral na Tehniški fakulteti, smer tehnična fizika, in tako učinkovito prepletal strokovno znanje z izvirno ilustracijo. Naj poleg avtorsko ilustriranega Cicibana omenimo še nekaj del – *Veliki in mali kapitan, Bratovščina Sinjega galeba, Rodiš se samo enkrat, Uhač in njegova družina*, tudi s *Piko Nogavičko* se je seznanil, imeniten je *Kavboj Pipec* ...

Minilo bo že dvajset let, odkar se je poslovil pisatelj akademik **ANTON INGOLIČ** (5. januarja 1907–11. marca 1992). Bralci pa še vedno z veseljem segajo po njegovih delih *Tajno društvo PGC, Mladost na stopnicah* in *Gimnazijka*. Zanimiva so tudi njegova avtobiografska dela.

Že vse leto se odvijajo počastitve ob stoletnici rojstva dr. **KRISTINE BRENKOVE** (22. oktobra 1911–20. novembra 2009). O Kristini Brenkovi radi rečemo, da je žlahtna gospa mladinske književnosti, saj je bila po drugi svetovni vojni prva urednica za mladinsko književnost, hkrati pa je poskrbela, da so bile najlepše slovenske slikanice prevedene v tuje jezike. Marsikaj lepega pa je tudi med njenimi deli – od *Prve domovine, Moje doline, Deklice Delfine* do spominske proze *Kruh upanja*. Dvakrat je dobila Levstikovo nagrado, drugič za življenjsko delo.

Ko pa bomo že sredi poletnih počitnic, se bomo spominjali stoletnice rojstva pisateljice **MIRE MIHELIC** (14. julija 1912–4. septembra 1985). Le-ta je poleg simpatičnih del za mladi rod *Pridi, moj mili Ariel, Puhek v Benetkah* in *Puhkova kresna noč* veliko pripomogla, da se je Društvo slovenskih pisateljev uveljavilo v svetu. Je dvakratna Prešernova nagrajenka.

V dneh okrog kulturnega praznika 2012 se bomo spominjali devetdesetletnice rojstva **JOŽETA ŠMITA** (1. februarja 1922–7. februarja 2004). Pesnik je pri mladih ustvaril svojo razpoznavnost kot urednik Cicibana, prijetna pa so tudi mladinska dela *Kaj nam je napisal Jakec*, *Pol za šalo, pol za res*, *Kdo živi v tej hišici*, *Kaj dela žabica* in še posebej *Ježek se ženi*.

Le nekaj dni kasneje se bomo spominjali tudi 90-letnice rojstva pisateljice **ELE PEROCI** (11. februarja 1922–18. novembra 2001); pri njej bo minilo tudi že deset let od smrti. Pisateljica Ela Peroci velja za našo vrhunsko pravljíčarko; njene pravljíce *Moj dežnik je lahko balon*, *Muca Copatarica*, *Tacek*, *Hišica iz kock* in še marsikatera kar naprej doživljajo ponatise, s tem pa nove bralce. Dvakrat je prejela Levstikovo nagrado, bila pa je tudi prva mladinska pisateljica, ki je za svoje delo prejela nagrado Prešernovega sklada.

Tudi pisateljska ustvarjalnost **PAVLETA ZIDARJA** pozna mladinska dela (6. januarja 1932–13. avgusta 1992); dopolnil bi 80 let, kmalu pa bo minilo tudi dvajset let, odkar je umrl. Med njegovimi mladinskimi deli je še posebej znano *Kukavičji Mihec* – ena izmed najbolj uspešnih televizijskih nadaljevanj za mlade. Izstopajo še dela *Pišem knjigo*, *Moja družina* in *Glavne osebe na potepu*. Za svoje delo za odrasle je prejel nagrado Prešernovega sklada in Prešernovo nagrado.

Med redke humoristične pisatelje sodi priljubljeni **MIHA MATE**; v poletnih dneh bi dočakal 70 let, a se je že pred leti poslovil (6. avgusta 1942–19. oktobra 2006). Pisatelj se je ves posvetil delom za mlade; bil je tudi urednik pri Mladinski knjigi. Med prvimi deli je avtobiografska pripoved *Leskova mladost*, z ribniškim humorjem sta prežeti deli *Bosopeta družčina* in *Kurja vojska*, sodobni pravljici pa sta *Pobegle kolebnice* in *Škrlatna vrtnica*.

Skrajni čas je, da se spomnimo še kakšnih obletnic živečih pisateljev.

Prvi bo dočakal 80-letnico rojstva cenjeni pesnik, akademik **KAJETAN KOVIČ** (21. oktobra 1931). Proslavil se je že z zbirko *Pesmi štirih*, v kateri so sodelovali še Ciril Zlobec, Tone Pavček in Janez Menart. Za svoje pesniško delo je prejel nagrado Prešernovega sklada in Prešernovo nagrado. Nepozaben pa je tudi kot mladinski pisatelj (*Zlata ladja*, *Moj prijatelj Piki Jakob*, *Maček Muri*, *Pajacek in punčka* ter *Mačji sejem*). Posebno Piki Jakob in Maček Muri stalno doživljata ponatise.

Še kako je povezana z zgodovino *bralne značke* Levstikova nagrajenka **BERTA GOLOB**; v poletnih mesecih bo dočakala 80 let (9. avgusta 1932). Še posebej sta znani deli *Srce ustvarja – roka piše* in *Do zvezd in nazaj*. Privlačna so izobraževalna dela: *Igrarije – besedne čarovnije*, *Žive besede*, *Jezikovni vozli* in *Dežela Slovníčarija*. Zanimivo pa je tudi leposlovno delo – *Sovražim vas*, *Skrinja iz babičine bale* in *Šolske razglednice*.

Za konec pa je vredno izpostaviti še najmlajšo jubilentko – **BINA ŠTAMPE ŽMAVC** bo v jeseni dopolnila 'šeše' šestdeset let (4. oktobra 1951). V zadnjih letih je skoraj vsako njeno novo delo nagrajeno, vsa pa so vredna večkratnega branja: *Nebeške kočije*, *Ure kralja Mina*, *Bajka o svetlobi*, *Drevo srca*, *Živa hiša*, *Cesar in roža* ter *Roža v srcu*. Lanski zlati bralci so za zvestobo branju dobili pravljíce *Cesar in roža*; ste jih že prebrali?

Zdaj je že kar nekaj nagrad za mladinska dela - *Levstikova nagrada*, *desetnica*, *večernica*, *najlepša slikanica* – *nagrada Kristine Brenkove*. Spremljajte dogajanja in preberite delo za bralno značko, še preden bo v bralnem programu. Užitek bo popoln.

Jože Zupan